

DZIAŁ III

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2015, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. 2014 poz. 1145).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - terenowe organy administracji rządowej niezespołonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);

CHAPTER III

ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

A gmina is a basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, starting from the day of election.

3. The demographic and occupational characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2015, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 XI 2014 local government elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 VIII 2014 (Journal of Laws 2014 item 1145).

4. Information presented concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);
- 2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);

- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
 - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

- 3) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

Local government administration comprises:

1) *gminas and cities with powiat status:*

- *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
- *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*

2) *powiats, i.e., powiat's starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*

3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

Local government appeal councils are bodied competent for examining, i.e., appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1(33). JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Powiaty	26	26	26	26	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	3	3	4	4	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	169	169	169	169	<i>Gminas</i>
miejskie	36	36	36	36	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	55	55	55	55	<i>urban-rural</i>
wiejskie	78	78	78	78	<i>rural</i>
Miejscowości wiejskie	2556	2554	2527	2527	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	2298	2305	2311	2322	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2(34). GMINY W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

GMINAS IN 2015

As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a Area ^a							
		5,0 – – 19,9 km ²	20,0 – – 49,9	50,0 – – 99,9	100,0 – – 149,9	150,0 – – 199,9	200,0 – – 249,9	250,0 – – 299,9	300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
O G Ó Ł E M	169	10	22	51	44	18	11	8	5
T O T A L									
Poniżej 2500	3	-	1	2	-	-	-	-	-
<i>Below</i>									
2500 – 4999	33	2	4	19	8	-	-	-	-
5000 – 7499	41	2	3	17	14	3	-	1	1
7500 – 9999	24	-	-	5	10	5	2	1	1
10000 – 14999	21	1	2	4	6	4	2	2	-
15000 – 19999	17	2	1	2	2	2	5	2	1
20000 – 39999	23	3	8	-	3	4	2	1	2
40000 – 99999	4	-	3	-	1	-	-	-	-
100000 – 199999	2	-	-	2	-	-	-	-	-
200000 i więcej	1	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>and more</i>									

a Nie wystąpiły gminy o powierzchni poniżej 5,0 km².a Gminas with area below 5,0 km² were not appear.

TABL. 3(35). POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2015

As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni ^a Area ^a						
		50,0 – – 99,9 km ²	100,0 – – 299,9	300,0 – – 499,9	500,0 – – 999,9	1000,0 – – 1499,9	1500,0 – – 1999,9	2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM	30	2	2	5	16	4	1	-
TOTAL								
Poniżej 50000	7	-	-	1	6	-	-	-
<i>Below</i>								
50000 – 74999	8	-	-	2	6	-	-	-
75000 – 99999	6	-	1	1	2	2	-	-
100000 – 149999	6	2	-	1	1	2	-	-
150000 – 199999	2	-	-	-	1	-	1	-
500000 i więcej	1	-	1	-	-	-	-	-
<i>and more</i>								

a Nie wystąpiły powiaty o powierzchni poniżej 50,0 km².a Powiats with area below 50,0 km² were not appear.

TABL. 4(36). RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2015

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM	2639	108	510	36	TOTAL
W tym kobiety	846	30	135	9	<i>Of which women</i>

WEDŁUG WIEKU

BY AGE

18–29 lat	123	3	7	-	18–29
30–39	509	27	59	6	30–39
40–49	630	19	115	9	40–49
50–59	760	28	199	8	50–59
60 lat i więcej	617	31	130	13	60 and more

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe	1063	83	408	34	<i>Tertiary</i>
Policealne i średnie	1116	21	88	2	<i>Post-secondary and secondary</i>
Zasadnicze zawodowe	437	2	13	-	<i>Basic vocational</i>
Podstawowe	23	2	1	-	<i>Primary</i>

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4(36). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2015 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city coun- cils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW ^b BY OCCUPATIONAL GROUPS ^b					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	194	31	230	24	Managers
Specjaliści	675	42	142	10	Professionals
Technicy i inny średni personel	413	10	40	-	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	209	11	23	-	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy ...	336	7	21	-	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	354	1	25	1	Skilled agricultural forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieś- lnicy	147	2	4	-	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	124	1	3	-	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy wykonujący prace proste	54	1	1	-	Elementary occupations
Siły zbrojne	31	-	4	-	Armed forces occupations

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 82; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. b See general notes, item 3 on page 82; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5(37). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**

PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	przeciętne zatrudnienie average employment				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a w zł average monthly gross wages and salaries ^a in zł				
OGÓŁEM	26829	30646	29563	29195	2923,48	3936,59	4469,57	4607,39	TOTAL
w tym:									of which:
Administracja państwowa	11003	10612	10124	9797	3148,03	4136,95	4457,24	4634,03	State administration
Administracja samorządu terytorialnego	15765	19961	19370	19326	2757,51	3822,37	4468,78	4587,07	Local government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	10935	13690	13095	13075	2929,05	3908,86	4550,62	4675,03	gminas and cities with powiat status
powiaty	4102	4737	4396	4415	2158,93	3304,55	3921,87	3996,87	powiats
województwo	728	1534	1879	1836	3553,58	4649,54	5177,91	5377,37	voivodship

a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 157.

a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 157.